

Uniwersytet
Wrocławski

Centrum Edukacji Nauczycielskiej

Wykład 1

Pedagogika – nauka czy filozofia wychowania? (spory wokół pojęcia „wychowanie” i „nauczanie”)

*Odmiany myślenia o edukacji.
Rola przedrozumienia i samowiedzy w pracy
nauczyciela – wprowadzenie do rozpoznawania
osobistych teorii nauczania i wychowania.*

Pedagogika - nauką o wychowaniu;

Rozumienie wychowania;

Pedagogika a inne nauki;

Kim jest pedagog?

Źródło: Z. Kwieciński, B. Śliwowski (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 1, PWN, Warszawa 2004, ss.11-15.

Odmiany myślenia o edukacji;

Teorie indywidualne nauczycieli;

Ideologie edukacyjne;

Źródło:
Rutkowiak J., „Pulsujące kategorie” jako wyznaczniki mapy odmian myślenia o edukacji, w: J. Rutkowiak (red.) *Odmiany myślenia o edukacji*, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1995, ss. 16-24.
Polak K., *Podążając ku niewidocznemu (teorie indywidualne nauczycieli)*, w: *Pedagogika w pokoju nauczycielskim*, WSiP, Warszawa 2000, ss. 162-168.

Rodzaje ideologii edukacyjnych:
wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Źródła: prace Jana Jakuba Rousseau: koncepcja wychowania naturalnego;	Źródła: wielowiekowa praktyka wychowania pojmowanego jako przekazywanie wiedzy, norm i wartości z pokolenia na pokolenie;	Źródła: John Dewey: uczenie się przez działanie. Aktywne poznawanie świata zgodne z zasadą użyteczności;

Źródło:
Śliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Rodzaje ideologii edukacyjnych cd:
wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Krytyka kultury: obcowanie z cywilizacją prowadzi do zniewolenia umysłu;	Pochwała kultury: stanowi ona silny instrument integracji społeczeństwa, pozwala zachować ciągłość tradycji, buduje poczucie tożsamości;	Kultura: Treści i metody wychowania muszą odpowiadać naturze wychowanka; z drugiej strony wychowanie ma wprowadzać wychowanka w poszczególne sfery życia społecznego;

Źródło:
Śliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Rodzaje ideologii edukacyjnych cd:
wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Człowiek: jest z natury dobry, należy mu stworzyć warunki nieskrępowanego rozwoju; Każdy z nas jest niepowtarzalną, świadomą siebie strukturą „ja”, zdobywającą tą świadomość na drodze wewnętrznego doświadczenia;	Człowiek: w miarę jak jednostka uwewnętrznia zasoby kultury, przybierają one formę osobistych standardów;	Człowiek: przekonanie o ważnej roli dynamicznych, dialogowych relacji człowieka ze światem, w toku których następuje jego rozwój poznawczy i społeczny;

Źródło:
Śliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Rodzaje ideologii edukacyjnych cd:

wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Działania wychowawcze: wychowanie polega na udzielaniu wsparcia, nie może jednak niczego narzucać wychowankowi;	Działania wychowawcze: mają wychowankom przybliżyć świat kultury, niekiedy nawet wymuszając takie zachowania wychowanków, które, choć sprzeczne z ich osobistymi potrzebami czy wartościami, mają na celu dobro wspólne;	Działania wychowawcze: to przechodzenie przez kolejne etapy, z których każdy następny jest jakościowo lepszy od poprzednich. Organizowanie takiego środowiska wychowawczego, które stawia wychowanków w sytuacjach problemowych, wymagających wysiłku praktycznego lub poznawczego;

Źródło:

Sliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Rodzaje ideologii edukacyjnych cd:

wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Nauczyciel: pomaga wychowankowi w odkrywaniu i uświadamianiu wewnętrznych emocji i myśli, gdyż one stanowią o prawdziwej istocie człowieka i jego autentycznej tożsamości;	Nauczyciel: miarą skuteczności wychowania jest szybkość i głębokość wrastania w kulturę. Procesowi przyswajania tych wartości towarzyszy kontrola zachowań wychowanków;	Nauczyciel: stawia uczniów wobec problemów poznawczych i dylematów moralnych: struktury poznawcze;

Źródło:

Sliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Rodzaje ideologii edukacyjnych cd:

wg. Lawrence'a Kohlberga i Rochelle Mayer

Teorie romantyczne	Teorie transmisji kulturowej	Teorie progresywne
Konsekwencje: dążenie do zniesienia autorytetów, podkreślanie potrzeby bycia sobą; rezygnacja z „pouczania” i „sterowania”. Hasła „deskolaryzacji”, ruch tworzenia szkół alternatywnych; upowszechnienie idei podmiotowości wychowanków w procesach edukacyjnych, poszanowania ich praw i wolności.	Konsekwencje: kategorie: „indywidualnego sukcesu”, „umiejętności działania”, „pomiaru osiągnięć”; uniwersalne i standardowe instrumenty badania osiągnięć i orzekania o nich.	Konsekwencje: nauczyciel dba o to, aby uczniowskie związki ze światem były bogate i urozmaicone, by sprzyjały rozwojowi zainteresowań, stymulowały do wciąż nowych poszukiwań.

Źródło:

Sliwowski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, ss. 33.

Literatura do wykładu 1 :

Pedagogika – nauka czy filozofia wychowania?

1. Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki*, T. 1, PWN, Warszawa 2004, ss.11-15.
2. Polak K., *Podążając ku niewidocznemu (teorie indywidualne nauczycieli)*, [w:] *Pedagogika w pokoju nauczycielskim*, WSiP, Warszawa 2000, ss. 162-168.
3. Rutkowiak J., „*Pulsujące kategorie*” jako wyznaczniki mapy *odmian myślenia o edukacji*, [w:] J. Rutkowiak (red.) *Odmiany myślenia o edukacji*, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1995, ss. 16-24.
4. Śliwerski B., *Współczesne teorie i nurty wychowania*, Ofic. Wyd. IMPULS, Kraków 1998, s. 33.
